

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ Янковий О.Г.
(підпис)
“ ____ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Методичні та організаційні аспекти управління рентабельністю активів на промисловому підприємстві»**
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки та управління виробництвом
Максименко О.Г. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Єгупов Юрій Артемович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

Вступ.....	2-5
Розділ I. Теоретико - методичні основи управління рентабельністю на промисловому підприємстві.....	6-25
1.1. Сутнісна характеристика рентабельності як економічної категорії.....	6-10
1.2. Види та методи розрахунку показників рентабельності.....	11-17
1.3. Основні складові управління рентабельністю на промисловому підприємстві.....	17-25
Розділ II. Аналіз рентабельності активів ПАТ «Одескабель».....	26-50
2.1. Загальна характеристика ПАТ «Одескабель» та результати його виробничо-господарської діяльності.....	26-36
2.2. Аналіз динаміки показників рентабельності активів.....	37-41
2.3. Факторний аналіз рентабельності активів та власного капіталу ПАТ «Одескабель».....	41-50
Розділ III. Напрямки удосконалення управління рентабельністю активів підприємства.....	51-70
3.1. Удосконалення методичних основ аналізу рентабельності активів ПАТ «Одескабель».....	51-54
3.2. Мотиваційний механізм підвищення рентабельності активів в ПАТ «Одескабель»	55-63
3.3. Пропозиції з удосконалення планування рентабельності активів в ПАТ «Одескабель».....	64-70
Висновки.....	71-73
Список використаної літератури.....	74-77
Додатки.....	78-90

ВСТУП

Актуальність теми. Становлення і розвиток в Україні ринкової інфраструктури суттєво змінюють фінансово-економічне, інформаційне і правове середовище функціонування підприємств, зміст їхньої господарської діяльності. Характерною рисою сьогодення стала велика кількість збиткових підприємств, зростає потреба у дослідженні причинно-наслідкових зв'язків, пов'язаних із процесом управління рентабельністю підприємств. Тому слід постійно приймати неординарні рішення щодо господарської діяльності підприємства та його фінансового стану.

В системі показників ефективності діяльності підприємств найважливіше місце належить рентабельності.

Рентабельність являє собою таке використання коштів, при якому організація не тільки покриває свої витрати доходами, а й отримує прибуток.

При аналізі розраховані показники рентабельності слід зіставити з плановими, з відповідними показниками попередніх періодів, а також з даними інших організацій.

Рентабельність підприємств значною мірою визначає темпи економічного розвитку країни, окремих регіонів, збільшення суспільного багатства і підвищення життєвого рівня населення.

Широке коло цієї проблематики розглянуто в працях таких економістів: І. А. Бержанір, С. В. Гавалешко, О. В. Шляга, Л. І. Шипуля, Н. М. Цал-Цалко, О. В. Кирилова, С. С. Черниш, О. Е. Ширягіна, М. Г. Чумаченка.

В даний час управління активами підприємств та можливості його вдосконалення є актуальною проблемою. Перехід до ринковим умовам господарювання, депортація власності, з одного боку, загострила цю проблему, з іншого боку, - розширила можливості по її ефективній реалізації.

По-перше, управління активами є важливим аспектом управління підприємством в цілому, від якого залежить ефективність функціонування підприємства.

По-друге, в умовах ринку змінилися права підприємств у області управління активами, міра відповідальності за якість (ефективність) їх використання, так як під активами стали розуміти авансований у них капітал.

По-третє, змінився підхід до розуміння проблеми. Під активами, як об'єкт купівлі-продажу, в даний час розуміються не тільки частини майнових комплексів, але й підприємства повністю. А це вимагає комплексного, об'єктивного підходу до оцінки.

По-четверте, розширення законодавчої бази дає можливість підприємствам ефективніше використовувати майно, будувати політику відтворення основних засобів.

Управління рентабельністю базується на тому ж механізмі, що і на управлінні прибутком. По своїй економічній суті, прибуток представляє собою виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризиком здійснення підприємницької діяльності, що представляє собою різницю між загальним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності. У свою чергу, управління рентабельності представляє собою систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень по всіх основних аспектах її формування, розподілу та використання на підприємстві.

Оцінка рентабельності активів підприємств є підґрунтям для ефективного управління ними та забезпечення сталого розвитку у майбутньому. В той же час, практика прийняття та реалізації управлінських рішень показує, що на підприємствах України, оцінка прийняття управлінських рішень з точки зору показників рентабельності активів часто нехтується, що приводить до зниження їх ефективності, значних витрат часу та ресурсів. У зв'язку із цим виникає гостра потреба у формуванні системи показників рентабельності, що й повній мірі відобразять різні аспекти діяльності. Така система дозволить дієвий управлінський механізм та стане основою для підвищення обґрунтованості та ефективності управлінських рішень. Крім цього, розробка системи показників рентабельності у майбутньому дозволить

виявляти вузькі місця роботи підприємств, що дозволить сформувати стратегію та тактику управління, удосконалити механізм прийняття та реалізації управлінських рішень.

Щоб забезпечити виживання підприємства, управлінському персоналу необхідно, перш за все, вміти реально оцінити фінансовий стан, як свого підприємства, так і існуючих потенційних конкурентів.

Забезпечення ефективного функціонування організацій вимагає економічно грамотного управління їх діяльністю, яка багато в чому визначається вмінням її аналізувати. З допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, глибоко та системно досліджуються фактори зміни результатів діяльності, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, виробляється економічна стратегія його розвитку. Аналіз фінансових результатів та рентабельності роботи організації є науковою базою прийняття управлінських рішень в бізнесі.

Метою роботи є аналіз методичних та організаційних аспектів управління рентабельністю активів підприємства та розробка можливих заходів щодо удосконалення управління рентабельністю активів на підприємстві. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- розкрити сутність рентабельності активів, як важливого економічного показника;
- провести факторний аналіз показників рентабельності активів та власного капіталу на промисловому підприємстві (на прикладі ПАТ «Одескабель»);
- виявити вплив можливих заходів щодо удосконалення управління рентабельністю активів на промисловому підприємстві.

Об'єктом дослідження є ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель», підприємство, яке орієнтоване на виробництво кабелів і є лідером в Україні з виробництва даної продукції.

Предметом дослідження є показник рентабельності активів підприємства, його динаміка та заходи щодо удосконалення організаційно-методичних основ управління рентабельністю активів промислового підприємства.

ВИСНОВКИ

Провівши детальний аналіз підприємства ПАТ «Одескабель», зрозуміло, що підприємство є одним з провідних підприємств по виробництву кабелю не тільки в Україні, а й за її межами. Підприємство всі роки свого існування діє головний упор на якість продукції. Цієї мети досягає за допомогою кваліфікованих кадрів та сировиною вищої якості.

Проаналізувавши показники ефективності виробництва ми бачимо гарну тенденцію до зросту, а також показники ліквідності та платоспроможності мають позитивну тенденцію. Що ж стосується рентабельності активів та власного капіталу, спостерігаємо тенденцію до зниження. Рентабельність активів підприємства в 2017 році знизилася на 7,82%.

Далі ми провели факторний аналіз для того, щоб виявити причини такої тенденції. Факторний аналіз активів здійснювався двома методами: ланцюгових підстановок та ізолюваного впливу. З результатів стало зрозуміло, що найбільш негативно вплинув на рентабельність активів показник сума чистого прибутку від господарської діяльності. Величина чистого прибутку зменшила рентабельність активів підприємства на 15,45%. Використання основних засобів в двох методах показує позитивний вплив, але в методі ланцюгових підстановок він значно менший, ніж в методі ізолюваного впливу факторів. А також використання обігових коштів в методі ланцюгових підстановок збільшує рентабельність активів підприємства на 2,42%, що ж стосується метода ізолюваного впливу факторів, то тут ми бачимо негативний вплив даного фактору. Синергетичний ефект, який ми виявили в методі ізолюваного впливу факторів, нам показує негативний вплив взаємодії всіх трьох факторів на рентабельність активів підприємства. В даному випадку напрямком першого пріоритету на аналізованому підприємстві є збільшення прибутку. І в першу чергу, прибутку від реалізації продукції.

Ми приділили увагу процесу управління рентабельністю активів, так як з результатів аналізу видно, що саме управлінню рентабельністю не надають

належної уваги. Ми пропонуємо удосконалити систему управління рентабельністю активів на підприємстві.

Процес управління рентабельністю включає в себе:

а) Аналіз вихідної ситуації - ведеться з точки зору оцінки рентабельності підприємства на основі точки беззбитковості і основних коефіцієнтів рентабельності і рентабельності продукції, що базується на показниках покриття витрат по продуктах і виявленні проблем в асортименті;

б) Прогноз - проводиться по прибутку і рентабельності на перспективу на основі методів планування прибутку. В результаті прогнозу підприємство визначає достатність прибутку для подальшого розвитку;

в) Розробка заходів по підвищенню рівня прибутку і рентабельності - зниження постійних витрат, покриття витрат по продуктах, збільшення обсягу збуту продукції, ефективне використання капіталу;

г) Оцінка управлінських рішень по зміцненню рентабельності і визначення можливої величини прибутку в планованому періоді.

В роботі ми пропонуємо використовувати для аналізу рентабельності активів підприємства чотирьохфакторну модель Дюпона. За допомогою цієї моделі можна визначити вплив таких факторів, який не дозволяє визначити будь-яка інша модель. В роботі ми виявили негативний вплив фактору цінової політики на рентабельність активів підприємства. А це значить, що ціни на сировину, яку підприємство використовує в своїй діяльності, зростають швидшими темпами аніж ціни на продукцію підприємства.

Також ми пропонуємо впровадити керівництву підприємства механізм преміювання персоналу за забезпечений незапланований ефект. Даний механізм діє абсолютно на весь персонал, який працює на підприємстві. Сьогодні багато роботодавців вважають достатнім висказати працівнику, котрий відзначився подібним способом – усну вдячність або ж видати премію в довільно визначеному розмірі. Але саме такий підхід і не закликає персонал до дій. Тому на підприємстві повинен діяти уніфікований механізм преміювання ініціативного персоналу.

Ще одною підставою для преміювання за забезпечений ефект повинно стати активна участь персоналу в процесі не тільки виробництва, але й реалізації продукції підприємства. В наш час в якості пріоритетної задачі по трансформації системи внутрішньофірмового менеджменту розглядається необхідність переорієнтації її пріоритетів з процесу виробництва на процес реалізації.

Вказані вимоги мають загальну ціль – створити і в інших працівників підприємства пряму зацікавленість в забезпеченні аналогічного ефекту, тобто утягнути в мотиваційний процес основну частину трудового колективу.

Для підвищення рентабельності активів на підприємстві ми запропонували вживати заходи, які допоможуть керівництву підприємства досягти поставлених цілей.

На сьогодні, невелика кількість підприємств приділяє увагу таким поняттям як аналізу, прогнозуванню та плануванню рентабельності активів на підприємстві.

Тому ми пропонуємо удосконалити механізм прогнозування та планування рентабельності активів на підприємстві. Прогнозування здійснюється за допомогою трендових моделей, планування за допомогою факторного аналізу рентабельності активів на підприємстві

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Поліщук Н.В., Результативність діяльності суб'єктів господарювання: сутність, оцінка, основи регулювання: Монографія.- К.: Київський національний торгівельно-економічний університет, 2005,- 252с.
2. Рентабельность: виды, показатели [Электронный ресурс: http://buyactions.ru/economika_predpriyatiya/page,2,212-rentabelnost-vidy-pokazateli.html]
3. Бернстайн Л.А . Аналіз фінансової звітності - М .: Фінанси і статистика, 2006. - 687 с.
4. Бородіна Є.І. Фінанси підприємств. - М: Фінанси і статистика, 2006.- 178 с.
5. Волков О.І. Економіка підприємства. - М .: Инфра-М, 2006. -165 с.
6. Горфинкель В.Я., Купріянова Е.М. Економіка підприємства. - М: Инфра-М, 2006. -367 с.
7. Грузинів В.П., Грибов В.Д. Економіка підприємства: Навчальний посібник для вузів. -М .: Фінанси і статистика, 2006. - 208 с.
8. Дворецька А.Є. Організація управління фінансами на підприємстві // 2006-квітень - с. 101-102.
9. Дробозина Л.А. Фінанси: Підручник для вузів - М .: ЮНИТИ, 1999 - 412 с.
10. Ермолович Л.Л. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. - М: БДЕУ, 2005. 189 с.
11. Ефімова О.В. Фінансовий аналіз. - М .: Бухгалтерський облік, 2005. - 360 с.
12. Ковалев А.П. Оцінка вартості активної частини основних засобів. М., Финстатинформ, 2006. - 250 с.
13. Ковалев В.В. Як читати баланс. - М .: Инфра-М, 2005.- 240 с..

14. Савицька Г.В., Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. Посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
15. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент / І.А. Бланк. - Київ: Ніка-Центр, 2010. - 553 с.
16. Ван Хорн Дж. К. Основи управління фінансами: пров. з англ. - М.: Фінанси і статистика, 2011. - 800 с.
17. Зубкова Т.А. Управління оборотними активами як одна з функцій фінансового менеджменту. Стратегія інноваційного розвитку товарних ринків // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. - Ч. 1. - Воронеж «Наукова книга», 2009. - 508 с.
18. Ковальов В.В. Фінансовий аналіз: управління капіталом, вибір інвестицій, аналіз звітності. - М.: Фінанси і статистика, 2011. - 220 с.
19. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базилінська — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328 с.
20. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І Планування діяльності підприємства - Навчальний посібник. Київ: "Каравела", 2003, 432 с.
21. Басовський Л.Е. Економічний аналіз: Навчальний посібник. - М., 2003. - 222 с.
22. Особливості факторного аналізу прибутковості підприємства / [І.Ф. Полещук, Ю.В. Волощук, І.В. Галкіна] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kpedn-poleschuk-if-voloschuk-yuv-galkina-ivosoblivosti-faktornogo-analizu-pributkovosti-pidpriemstva>.
23. SMIDA – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/reestr/?kod=05758730>.
24. Семенова О.М. Резерви підвищення рентабельності підприємства на основі факторного моделювання / О.М. Семенова, І.В. Серeda // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. – № 1(63). – С. 162–167.

25. Офіційний сайт підприємства ПАТ «Одескабель» [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.odeskabel.com

26. Янковий О.Г. Детерміновані моделі факторного економічного аналізу /Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: Монографія// За заг.ред. А.З.Підгорного. – Одеса: Атлант, 2012 – С.125-143.

27. Бондаренко О. Так рождается одесский кабель / Олег Бондаренко, Владимир Смелянский // Сети и бизнес. – 2002. – № 5 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.sib.com.ua/arhiv_2002/statia_5_2_2002/5_2_2002.htm

28. Грінченко. // Економіка та суспільство. – Мукачево. – 2017. - №12. – Режим доступу до журналу: <http://economyandsociety.in.ua>

29. Єгупов Ю. А. Деякі аспекти аналізу беззбитковості та окупності інвестиційних проектів //Ю. А. Єгупов // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. Вип. 6/ Одес. держ. екон. ун-т.- Одеса: АТЗТ ІРЕНТТ, 2000. – С. 75-79.

30. Кошельок Г.В. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків / Янковий О.Г., Кошельок Г.В. // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – № 2 (63). – С 69-78.

31. Лахтіонова Л. А.Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: [навч. посіб.] / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с

32. Литвинюк А. С. Экономический анализ [Электронный ресурс]. – Режим доступу: – <http://lib.rus.ec/b/165859/read>

33. Методичні рекомендації оцінки впливу змін економічних факторів на результативні показники прибутку, рентабельності виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)/[Григор Н.М., Крехівський О.В., Ніколаєнко Н.Л. та ін.]. – К.:ДП ДІКТЕД, 2007. – 140 с.

34. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А.В. Боднарчук //Бізнес Інформ. – 2013. – № 3. – С. 282–285.

35. Хмелевський О. В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування /О.В. Хмелевський //Економіст. – 2008. - №3. – с.50-53.

36. Зятюк Н.В. Теоретико методологічні аспекти стратегії забезпечення прибутковості підприємства / Н.В. Зятюк // Культура народів Причорномор'я. — 2009. —№ 154. —С. 27 - 31.

37. Короткевич О.В. Рентабельність діяльності підприємств: Вплив на формування прибутку для оподаткування / В. В. Баліцька, О. В. Короткевич // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - №4. - С. 91 - 97.

38. Балдинюк А.Г. Управління фінансуванням оборотних активів торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.05 / А.Г. Балдинюк. – К., 2005. – 21 с.

39. Жигалкевич Ж.М. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства / Ж.М. Жигалкевич, Фісенко Е.С.//Економіка і суспільство. – 2016. - №4. – С.145 – 148.

40. Спіфанова І. Ю, Фінансовий аналіз та звітність. Практикум / І.Ю. Спіфанова, В. В. Джеджула. – // Вінниця: ВНТУ, 2017. – 143 с.

41. Шляга О. В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О. В. Шляга, Л. І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – №8. – С. 75 - 81.

42. Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції «прибутковість» [Електронний ресурс] / Л.Ю. Кучер. Режим доступу до джерела: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.